

Återkommande infektioner

Föreläsning inom projektet ”Frisk i förskolan”

Terese Östman, Smittskyddsjuusköterska &
Cajsa Zinders, samordnande BHV-sjuusköterska

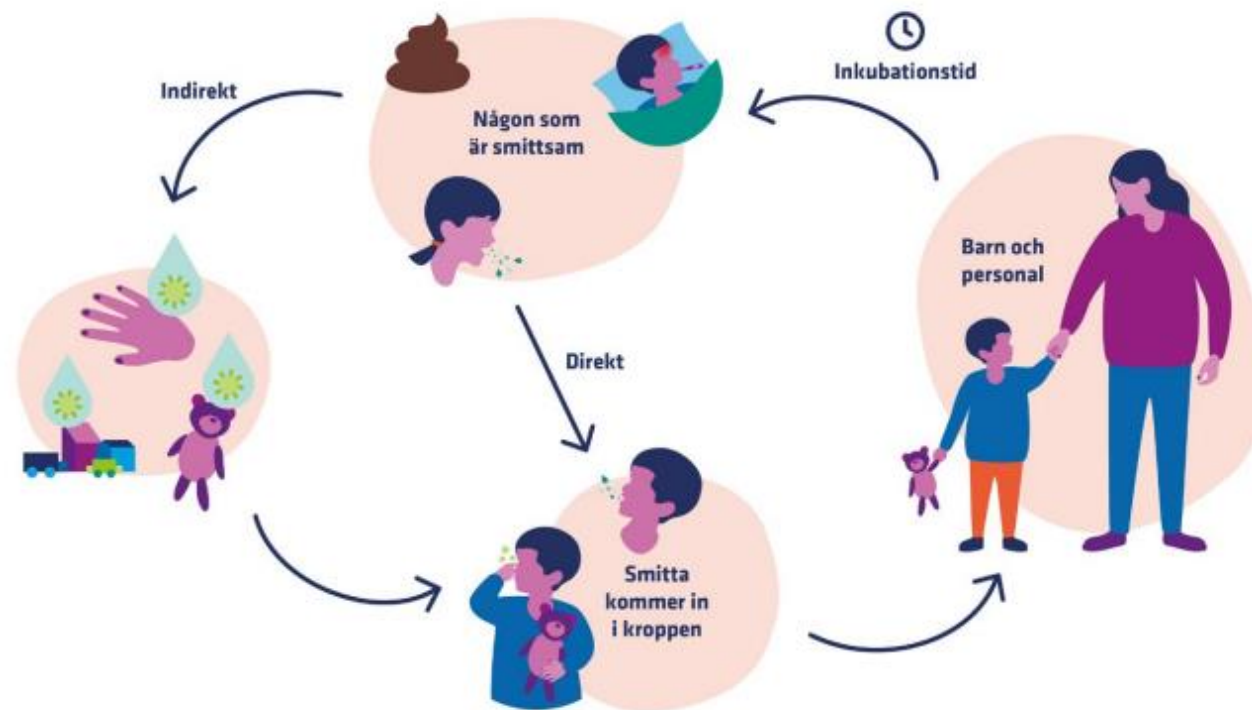
Program

- Förskolebarn och infektioner
- Bakterier och virus
- Våra vanligaste infektioner
 - Luftvägsinfektioner /förkylningar
 - Mag- och tarminfektioner
 - Pneumokocker
- Smittskyddande arbete i förskolan
- Frågestund

Förskolebarn och infektioner

- **Vanligt med infektioner vid förskolestart** - Under barnets första 4 år har det i genomsnitt 6-8 infektioner per år
- **Immunförsvaret utvecklas med åldern** – Infektioner tränar barnets immunförsvar som blir starkare och mer erfaret med åldern
- **Barn med astma kan få ökade besvär vid en vanlig förkylning** - Viktigt att barnen med astma och allergi då inte bedöms som sjuka och missar viktig tid på förskolan.
- **Antalet luftvägsinfektioner ökar på vintern** – Infektioner sprids lättare när vi är inomhus i större utsträckning och luften är kallare och torrare

Smittkedjan

Bildkälla: Folkhälsomyndigheten [Smitta i förskolan – Vägledning till personal och huvudmän i förskolan för att förebygga och hantera smitta](#)

Virus och bakterier

Varje människa har uppskattningsvis 40 biljoner bakterier, varav 80 procent finns i tarmsystemet. Det innebär att vi var och en bär runt på ungefär lika många bakterier som vi har egna celler i kroppen.

Både virus och bakterier kan göra oss sjuka. De flesta bakterier är bra för oss och bidrar bland annat till att skydda kroppen mot infektioner.

Skillnader mellan virus och bakterier

- Bakterier är mycket större än virus, men inga syns med blotta ögat.
- Bakterier kan överleva på egen hand medan virus endast kan föröka sig i levande celler.
- Bakterier kan vara en del av kroppens normalflora men inte virus.
- Antibiotika hjälper inte mot virus.
- Alla bakterieinfektioner behöver inte behandlas med antibiotika, en del läker ut av sig själva.

Luftvägsinfektioner

- Till luftvägsbesvär räknas förkylning och snuva, hosta och halsont (öron, näsa, hals och bihålor)
- Vanligaste infektionstypen hos barn
- Smittsamheten är ofta störst från någon dag innan insjuknande och sedan i ytterligare några dagar
- Barn under tre år har mindre och mjukare luftrör än äldre barn och vuxna, och kan därför få mer svullna luftvägar vid en infektion

Olika typer av luftvägsbesvär

Förkylning

- Snuva, nästäppa, nysningar
- Initialt tunt och genomskinligt snor som med tiden blir tjocknar och blir mer gult eller grönt
- Färgen på snoret avgör inte allvarlighetsgrad av infektionen

Hosta

- Vanligt symtom vid förkylningar,
- Kan finnas kvar som restsymtom efter en luftvägsinfektion, då är personen oftast inte smittsam

Halsont

- Orsakas oftast av virus som en del av förkylning
- Halsont som orsakas av streptokocker (bakterier) är vanligare hos äldre barn
- Hos små barn kan halsont märkas genom att de ej vill äta

Smittvägar luftvägsinfektioner

- Hosta/nysningar kan spridas långt i luften.
- Via händer
- Dörrhandtag, lysknappar, vattenkran, toaknapp, telefoner etc

Hur kan vi förebygga detta?

- Nys-/hostetikett
- God handhygien
- Punktstädning på tagställen
- Släng snytpapper direkt i plastpåse
- Utomhusaktiviteter minskar smittorisken
- Kan smitta innan symtomdebut (svårt att stoppa helt)

Bildkälla: Folkhälsomyndigheten

-
- Affischer att hämta från: Smitta i förskolan — Folkhälsomyndigheten

Ska barn med luftvägsbesvär stanna hemma?

- Barn med lindrig snuva eller hosta kan vara på förskolan om allmäntillståndet är gott
- Gott allmäntillstånd = barnet är inte påverkat i sina vardagliga funktion. Barnet mår och äter som vanligt samt är feberfritt och tillräckligt piggt för att orka delta i förskolans vanliga aktiviteter.
- Barn som har ont i halsen till följd av infektion behöver oftast vara hemma
- Barnet behöver ha varit feberfri ett dygn (utan febernedsättande läkemedel i kroppen)
- Det är personalens professionella bedömning som avgör huruvida barnet är piggt nog att delta i förskolans verksamhet ([Smitta i förskolan – Vägledning till personal och huvudmän i förskolan för att förebygga och hantera smitta s. 24](#))

RS

- Liknar en allmän förkylning med snuva, feber och hosta. Hos de flesta läker infektionen ut på en till två veckor men hos framför allt spädbarn kan infektionen bli allvarlig.
- Smittar tidigt i sjukdomsförloppet. Det är därför svårt att undvika smittan under RS-virussäsong. Risken för att viruset sprids är högre där det är trångt och ventilationen är dålig.
- Det möjligt att få RS-virusinfektion flera gånger.
- Viktigt att uppmärksamma vårdnadshavare och alla som vistas på förskolan om att det sprids RS-virus, för att kunna skydda spädbarn

Mycoplasma

- Ter sig vanligast som förkylning med ihållande hosta.
- Går ofta över av sig själv men en del utvecklar lunginflammation och kan då behöva antibiotika för att bli friska.
- Ungefär var fjärde år blir fler än vanligt smittade av mykoplasma i Sverige.

Kikhosta

- Liknar en vanlig förkylning med feber, snuva och nattlig hosta.
- Efter 1–2 veckor har kikhosta utvecklats och barnet får hostattacker med kikningar som eventuellt avslutas med kräkning.
- Spädbarn kan få en mycket svår kikhosta och behöva intensivvård, särskilt de barn som är yngre än sex månader och som ännu inte fått två vaccindoser mot kikhosta.
- Kikhosta kan förekomma även hos vaccinerade barn, men symtomen är då oftast mildare än hos ett ovaccinerat barn.
- Om en läkare konstaterar att en person har kikhosta ska läkaren utreda vilka fler som personen har haft kontakt med och som kan vara smittade, eftersom sjukdomen är smittspårningspliktig.

Sammanfattning

Flera luftvägsinfektioner
har samma symtom.

För de mesta går en
luftvägsinfektion över och
behöver inte heller provtas
för att veta vad det är för
smittämne

Har något barn eller
personal fått en diagnos
kan det vara bra att
informera vårdnadshavare
vad som går på förskolan.

Mag- och tarminfektioner

- Vinterkräksjukeviruset sprids mest under vintermånaderna, men cirkulerar under hela året. Vinterkräksjuka orsakas av calicivirus och är mycket smittsamt.
- Smittar tidigt i förloppet.
- Att tvätta händerna med tvål och vatten är det mest effektiva sättet att få bort magsjukevirus från händerna.
- Alkoholbaserad handdesinfektion är inte speciellt effektivt mot det virus som orsakar vinterkräksjuka.

Smittvägar mag- och tarminfektioner

- Via händer
- Toalettbesök
- Kräkningar
- Dörrhandtag, lysknappar, vattenkran, spolknapp, telefoner etc

Hur kan vi förebygga detta?

- God handhygien
- Mer utevistelse

Vid utbrott

- Servera maten istället för buffé
- Be vårdnadshavare att ta hem allt för tvätt
- Tvätta textilier på förskolan
- Extra städ på tagställen
- Extra städ på fredagen och att det sedan får stå tomt över helgen

Riktlinjer och informationsmaterial

- Diarré och eller kräkningar inom förskolan - Information till personal
- Förskolebarn med salmonellainfektion
- Diarré och eller kräkningar inom förskolan - Information till personal
- Nu sprids det magsjuka – Information till vårdnadshavare

Nu sprids det magsjuka

Information till vårdnadshavare

Om ditt barn har symtom på magsjuka

Om du misstänker att ditt barn har magsjuka är det viktigt att barnet stannar hemma.

Symtom på magsjuka

De vanligaste symtomen på magsjuka är: illamående, magont, kräkningar, diarréer och feber.

Vad kan vi göra för att minska risken att bli sjuka?

Tvätta händerna noga med tvål och vatten:

- efter toalettbesök
- innan måltider
- när ni kommit hem från förskolan.

Meddela gärna personalen om ditt barn har magsjuka. Det hjälper dem att bedöma omfattningen av smittspridningen. När kan barn som har varit magsjuka komma tillbaka?

Barn som har haft magsjuka behöver vara piggt och stabilt friskt igen, och det brukar ta minst ett par dagar eller sista dagen med symtom såsom kräkning, diarré eller feber. Magsjuka barn behöver därför stanna hemma i två symptomfria dygn innan de återvänder till förskolan.

Mer information och rådgivning

Ring telefonnummer 1177 eller besök webbplatsen 1177.se om du har frågor eller behöver sjukvårdsrådgivning.

Streptokocker

- Är en bakterie.
- Kan ge flera olika slags sjukdomar och infektioner.
- Oftast är det lindriga infektioner som läker själv.
- Ibland kan sjukvården bedöma att infektionen behöver behandlas med antibiotika

- Halsfluss
- Scharlakansfeber
- Stjärtfluss
- Svinkoppor
- Nagelbandsinfektioner

Vid utbrott av streptokocker på förskolan

Smittspridningen kan begränsas genom god hygien.

Registrera och följ barnens sjukfrånvaro.

Informera föräldrar genom att dela ut bladet "Information till vårdnadshavare".

Informera all personal om läget.

Barn och personal med streptokockinfektioner ska stanna hemma.

Utan antibiotikabehandling krävs symtomfrihet innan man får återgå till förskolan.

Den som behandlas med antibiotika kan återgå efter de första två behandlingsdygnen om allmäntillståndet så tillåter och man har sett effekt av behandlingen.

Om infektionen ger skorpor behöver barnet vara hemma tills det inte kommer nya skorpor, såren är läkta och har torkat in.

Informationsmaterial Streptokocker

- [Information till vårdnadshavare Streptokockinfektioner inom förskoleverksamheten](#)
- [Information till förskolepersonal Streptokockinfektioner inom förskoleverksamheten](#)

Smittförebyggande arbete i förskolan

- **Samsyn inför sjukdomsperioder** - prata med vårdnadshavare om vad som gäller vid till exempel feber, och vad ett gott allmäntillstånd innebär tex. vid introduktionen och föräldramöten
- **Rutiner för att informera vårdnadshavare om eventuell pågående smittspridning** - syfte att kunna hjälpas åt med att minska smittspridningen.
- **Involvera barnen i hygienrutiner** – pedagogiska samtal om handtvätt och smittskydd tex. tillsammans reflektera och fundera över varför det är bra att tvätta händerna, hosta och nysa i armvecket och att inte peta i näsan.
- **Utbildning personal** - viktigt att både nyanställd personal och tillfälliga vikarier får lära sig hur olika risker ska hanteras och förebyggas. Alla behöver känna till och följa hygienrutinerna på förskolan.
- **Samverkan med region** – Ta kontakt med BVC eller Smittskydd vid behov.

Smitta i förskolan - information till vårdnadshavare

Vi kan alla hjälpas åt att minska smittspridning av olika sjukdomar i förskolan. Här kan du som vårdnadshavare läsa våra rekommendationer om när ditt barn behöver vara hemma i samband med sjukdom.

Berätta för personalen om barnets symtom
Om ditt barn är eller har varit sjuk kan det vara bra att tala om för personalen vilka symtom barnet har haft. Det hjälper dem att bedöma omfattning av en eventuell smittspridning och att upptäcka utbrott av sjukdomar.

Ett gott allmäntillstånd

Ett gott allmäntillstånd betyder att barnet

- inte är påverkat av en infektion, utan mår som vanligt
- är feberfritt, utan febernedsättande medicin i kroppen
- är tillräckligt piggt för att orka delta i förskolans aktiviteter.

Tänk på att ett barn som verkar piggt hemma kanske ändå inte orkar delta i förskolans vanliga aktiviteter. Om vårdnadshavarens och personalens bedömning skulle skilja sig åt, är det personalens professionella bedömning som avgör om barnet är piggt nog att delta i förskolans vanliga verksamhet.

Feber

Barn med feber behöver vara hemma från förskolan. Det behöver ha gått minst ett dygn utan feber (utan febernedsättande medicin). Därefter är det allmäntillståndet som avgör.

Förkyllning (hosta och snuva)

Barn med lindrig snuva och/eller hosta kan vara i förskolan om allmäntillståndet i övrigt är gott.

Huvudlöss

Barnet kan gå tillbaka till förskolan efter behandling och undersökning med luskam för att kontrollera att behandlingen varit effektiv. Det är bra om alla i familjen kammar igenom sitt hår, men det är bara den som har huvudlöss som ska behandlas.

Höstblåsar

Barn kan gå tillbaka till förskolan när de har varit feberfria ett dygn (utan febernedsättande medicin) och har ett gott allmäntillstånd. Det gäller även om utslagen finns kvar.

Magsjuka (kräkningar och diarré)

Barn som har haft magsjuka behöver vara pigga och stabilt friska igen, och det brukar ta minst ett par dagar efter sista dagen med symtom såsom kräkning, diarré eller feber. Magsjuka barn behöver därför stanna hemma i två symptomfria dygn innan de återvänder till förskolan.

Springmask

Barn som har springmask kan vara i förskolan. Påbörja behandling så snart som möjligt. Hela familjen rekommenderas behandling två gånger med två veckors mellanrum (utöver övriga hygienåtgärder).

Svinkoppor (impetigo)

Barn som har svinkoppor behöver vara hemma tills det inte kommer nya skorpor och såren är läkta och har torkat in. Därefter avgör barnets allmäntillstånd när barnet kan gå tillbaka till förskolan.

Vattkoppor

Barn med vattkoppor kan gå tillbaka till förskolan när det inte längre kommer nya blåsor, när de blåsor som finns har torkat in och barnet har ett gott allmäntillstånd.

Ögoninflammation

Barn som har ögoninflammation bör inte vara i förskolan om ögonen är kraftigt variga och behöver torkas flera gånger under dagen. Det gäller även om de i övrigt har ett gott allmäntillstånd. Barn med lindriga besvär, som inte behöver tas om hand flera gånger under dagen, kan vara på förskolan om de i övrigt har ett gott allmäntillstånd.

Smitta i förskolan – information till vårdnadshavare

Tips för smittförebyggande arbete i förskolan

- [Smitta i förskolan – Vägledning till personal och huvudmän i förskolan för att förebygga och hantera smitta](#)
- [Folkhälsomyndighetens e-utbildningar](#) – Smitta i förskolan
- Instruktionsfilmer Folkhälsomyndigheten
 - [Så får vi en friskare förskola: Rena händer](#)
 - [Så får vi en friskare förskola: Hygien vid blöjbyte](#)
 - [Så här blir händerna rena](#)
- [Folke frågar om virus och bakterier — Folkhälsomyndigheten](#) - Arbete med barnen

Frisk i Förskolan Jämtland Härjedalen

VÅRDGIVARWEBB

Hej! Vad söker du idag?

DRIFTINFO

WEBBPLATSER

Vård & behandlingAdministrationAvtal, samverkan & uppföljningKompetens, utveckling & forskningStöd & support

Vård & behandling > Smittskydd och vårdhygien > Smittskydd > Frisk i förskolan

Frisk i förskolan

Hygienrutiner och kunskapsmaterial om infektionssjukdomar på förskolor i Region Jämtland Härjedalen.

Digital utbildning till personal och rektorer på förskolorna i Jämtland Härjedalen 4/11-25

Tema: Återkommande infektioner

- Luftvägsinfektioner
- Mag och tarminfektioner

[Inbjudan med länk till föreläsningen](#)

Hygien och städning →

Infektioner A-Ö och blodsmitta hos barn →

Information till vårdnadshavare →

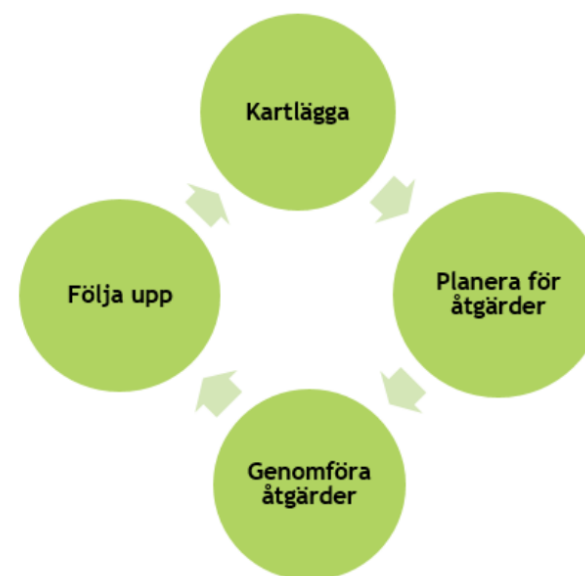
Pedagogiskt material →

Styrande dokument →

[Frisk i förskolan | Vårdgivarwebb RJH](#)

Bli en ”Friskare förskola” – Antibiotikasmart Sverige

- Genom att arbeta systematiskt med hygien, smitta och infektioner på förskolan är det möjligt att minska risk för smittspridning.
- Skapa engagemang, ge inspiration och öka viljan till att arbeta med antibiotika, resistens, smitta och hygien
- Göra det lättare genom att belysa viktiga områden att jobba inom
- Stimulera till förbättringsarbeten
- Möjlighet att bli diplomerad Antibiotikasmart®. Inom ramen för förskolearbetet kallar vi det ”Friskare förskola”.
- Vi söker ni pilot-förskolor i Jämtland Härjedalen. Tag kontakt med terese.ostman@regionjh.se för mer info

Antibiotikasmart Sveriges kriterier för en Friskare förskola - Antibiotikasmart Sverige

Frågor?

Vid ytterligare frågor eller för kontakt, välkomna att maila:

cajsa.zinders@regionjh.se

terese.ostman@regionjh.se

Utvärdering föreläsning "Frisk i
förskolan" tema "Återkommande
infektioner", november -25

